

A MINŐSÉGÜGY ETIKAI ASPEKTUSAI, AVAGY HÉTKÖZNAPI DILEMMÁINK

Prof. Dr. Veress Gábor
egyetemi tanár

HIEDELMEK – BŰVÖS JELSZAVAK

Birnbaum, Robert:

Management fads in higher education:

Where they come from, what they do, why they fail.

San Francisco, Jossey-Bass (2000).

- **Bűvös divatos jelszavak:** menedzsment, minőség, innováció, demokrácia...
- **Virtuális világ:** a szavak világa...

A pontos fogalmak helyett a szavak „ereje”!?

AZ ELŐADÁS CÉLJA

Értelmezni

- közösség, szervezet
- kultúra, értékrend, erkölcs
- demokrácia
- liberális és szociális piacgazdaság
- közösségi és kapitalista minőségügy fogalmait.

Elemezni

- a kapitalista minőségügy előnyeit és ellentmondásait

FOGJUNK ÖSSZE!

- Eltérő múltú, eltérő kultúrájú
- Istenhívő (keresztény, más vallású), ateista
- liberális, konzervatív
- zárkózott, a közösségnek élő

Próbáljunk megértéssel együtt gondolkodni!

KI AZ EMBER?

- egyén (individuum)?
a közösség tagja?
- Isten teremtménye?
a törzsfejlődés csúcsa?
- törvényt/értéket elfogadó?
törvényt elutasító?
- fogyasztó-termelő létező?
fogyasztó-termelő és szeretetre képes létező?

A KÖZÖSSÉG

Közösség

- közös (élet, munka) viszonyok között élő emberek
- érdekközösség, célirányos közösség:
közös értékrend, eszmerendszer,
célrendszer

Közös értékek vagy közös érdekek?

Példák: egyetem, párt, egyesület, család...

NEMZEDÉKEK KÖZÖSSÉGE GENERÁCIÓK (V,X,Y,Z,...) PROBLÉMÁI

➤ anyagi elemek

- **nemzedékek**
- közösségi javak, közvagyon –
felelősség, öröklés

➤ formai elemek

- egymásrautaltság és egymásmellettség
- **közös értékrend, közös célok,
közös normák**
- közösségtudat, közösségi érzés

EMBER ÉS A KÖZÖSSÉG

Az **ember** és a **szervezet**
léteiben és tevékenységeiben
az igényei kielégítése végett
a közösségre van utalva,
a közösség elemévé válik.

EMBERTÁRS VAGY EGYÉN?

- Ember: a közösség tagja
- Embertárs: a többi ember társa
- Társadalom: társak összessége
- Egyén: **egy**-én

AZ EGYÉN ÉS A KÖZÖSSÉG ÉRTÉKEI

individuáletika: **jó – rossz**

társadalometika: **igazságos – igazságtalan**

AZ EGYÉN ÉS A KÖZÖSSÉG SZÉLSŐSÉGES VISZONYA

- **individuáletika** : az egyén a fontos,
a társadalom az egyént szolgálja
 - *a kapitalizmus lényege: vesszen a gyenge,
(fogyasztói társadalom, elszegényedés)*
- **„társadalometika”**: a társadalom a fontos,
az egyén a társadalmat szolgálja
 - *a kommunizmus, a falanszter :Michelangelo
széklábat faragjon.*

EGYÉN ÉS KÖZÖSSÉG ÖSSZHANGJA

- **Személyközpontúság :**

A közösség alapja az ember(társ)!

Az együttélés alapja az emberi méltóság!

Minden ember „*ember*”!

- **Szolidaritás:** odafigyelés, megértés, a rászorulóknak segítése (egyszer Te is lehetsz rászoruló!)

.

A KÖZJÓ FOGALMA

- **Közjó** az, ami a közösség számára hasznos (a jó életkörülmények mellett a szellemi és erkölcsi értékek is) (Arisztotelész nyomán)
- **Az alapkérdés:**
az egyén és a közösség viszonya
Példa: építési engedély

A KÖZÖSSÉG SZINTJEI

- **A közösség szintjei:**

A társadalom alapja a család!

A nemzet /állam érdeke a **helyi közösség** jólléte is.

- **Szubszidiaritás:** amit egy adott közösség az adott szinten jól ellát, azt felülről engedni és támogatni kell!

A KERESZTÉNY TÁRSADALOMETIKA ALAPELVEI

- személyközpontúság (perszonalitás):
egyediség és társadalmiság
- szolidaritás:
eltökélt akarat és gondolkodás a **közjóért**,
mindenkiért, mert felelősek vagyunk egymásért
- szubszidiaritás:
a **közjó** társadalmi feladatának átengedése
alacsonyabb szervezettségű csoportnak
(autonómia, önkormányzatiság, nem dereguláció!)

AZ ÉRTÉK

Az érték:

ami igényt elégít ki egy értékrend világánál

Az értéktartományok:

- **logikai** (igaz-hamis), igazságkeresés
- **erkölcsi** (jó-rossz)
- **esztétikai** (szép-rút)
- **vallási** (szent-istentelen)

Az értékrend:

az értékek fontossága

A KÖZÖSSÉGI JELENSÉGEK

- **nyelv:** lelki tartalmat fejez ki
a kapcsolat (kommunikáció) fő alkotója
gondolat: nyelvi formán alapul
- **jog:** személyek erkölcsi alapon igényelnek,
a közösségi rendet biztosítja
- **kultúra: lásd később**
- **civilizáció:** társadalmi (állami, vallási) rend
és kultúra

JOGOS, ERKÖLCSÖS

- **Jogos** (a közösséggel kapcsolatban: *igazságos*)
- **Erkölcös** (az egyén számára *jó*)
- **Törvényes** (joggal megegyező, *jogszerű*)

Kolossváry István, 2014

Ideális esetben jogos = törvényes

Megélhetési bűnözők

Tiborc panasza

KULTÚRA

➤ kultúra

a közösségi tevékenységek által létrehozott szellemi és anyagi javak, értékek összessége

➤ belső, szellemi

igaz, jó, szép, szent értékeinek a megvalósítása
tudomány, erkölcs, művészet, vallás alakjában

tudás, hit, képességek, mesterségek alkotják

➤ külső tárgyi

gazdasági kultúra, gazdálkodás, anyagi jólét

➤ **közösség-alkotó és - fenntartó tényezők**

A VILÁGNÉZET ÉRTELMEZÉSE

„ A világnézet valami egész, egyetemes:
tartalmaz valami képet a világról,
az egész világról...

A világnézet tárgya
ugyanaz a létező valóság,
mint a szaktudományoké,
ámde azt különleges módon nézi:
mint „világot”, mint kerek egészet.”

Noszlopi L. 7-8 o.

A VILÁGNÉZET SZEMÉLYESSÉGE

„Ha világnézetről beszélünk, akkor az a világ,
amelyre beszéd közben gondolunk, mindig
valakinek a világa....

Csak ez az egyéni világ számunkra
az abszolút és valóságosan létező világ,
egyébként a „világ” csak elvont eszme.

A világnézetet az egész ember,
a teljes személy alakítja.”

Noszlopi L. 8 o.

VILÁGNÉZET ÉS ÉLETFELFOGÁS

„ A világnézet nem csupán azt nézi,
ami van, hanem **értékel is**.

Nem pusztán leír és megért, hanem
felszólít állásfoglalásra és cselekvésre is

...hit és tudás a világnézeteknek két,
egymástól elválaszthatatlan
egységbe szövődő oldala.”

Noszlopi L. 12 o.

AZ ERKÖLCS

- **Erkölc**s: az ember a jót tegye, a rosszat kerülje
- **Szabad akarat**: döntési szabadság
- **Lelkiismeret**: a döntés
jóságának vagy rossz(a)ságának
érezékelője

AZ ERKÖLCSI REND

- Az ember: Isten teremtménye vagy a törzsfejlődés csúcsa?
- Igényeink: csak szükségek vagy minden kell?
- Lelkiismeretünk: együttlátás az Istennel?
- Szabad akaratunk: felelősség vagy „jog”?
- Az érték: objektív vagy csak szubjektív?
- Az erkölcs: az Isten jogrendje vagy társadalmi megegyezés?

ERKÖLCSI TÖRVÉNYEK

- A természetes erkölcsi törvény
- Az ószövetségi törvény
- Az evangéliumi törvény

A TERMÉSZETES ERKÖLCSI TÖRVÉNY

„A **törvény**

a természetben gyökerező legfelsőbb **ésszerűség**,
amely megparancsolja mit **tegyünk**
és **tiltja** az ellentétes magatartásokat.”

Cicero: De legibus

ALAPVETŐ/TERMÉSZETES ETIKA

„Minden emberben létezik egy erkölcsi iránytű, egy előzetes erkölcsi tudás, amely megkülönböztetni tud jó és rossz között és azt is megmondja, hogy a jót kell tenni. A kötelességi cselekvés kimondja, hogy a jót azért tegyük, mert jó, megfelel az észnek. A rossz ugyanis észellenes.”

Farkas Péter, 174-175. o.

AZ ERKÖLCSI TÖRVÉNYEK

Természetes (emberi értelem alapján) erkölcsi törvények

az ember méltósága (Tízparancsolat II. tábla)

az ember szeretete

Keresztény alaptörvények:

ószövetségi – Tízparancsolat (Isten, ember)

evangéliumi (újszövetségi) – a szeretet törvénye

az Isten és az ember szeretete

AZ EGYÜTTÉLÉS SZABÁLYA „ARANYSZABÁLY”

- Kant **kategorikus imperatívusza**:
„Cselekedj úgy, hogy tevékenységed maximája (elvontan kifejezett normatív tartalma) mindenkor általános törvényhozás elvéül is szolgálhasson.”
- Evangéliumi **aranyszabály**:
„Amit ti akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is azt tegyétek velük!”(Máté 7, 12)

IGÉNY ÉS ÉRTÉK

Az érték:

ami igényt elégít ki egy **értékrend** világánál

AZ EMBER ÁLTALÁNOS IGÉNYEI

- **Fizikai, biológiai** igények
(mint *bármely* élőlény)
- **Értelmi (mental)** igények
(mint *gondolkodó* lény)
- **Érzelmi, lelki (spiritual)** igények, örök értékek
(mint *lelki-szellemi* lény)

AZ EMBER IGÉNYEI (I)

FIZIKAI-BIOLÓGIAI IGÉNYEK(mint élőlény)

- élelem
- víz
- levegő
- szállás, menedék
- ruházat
- biztonság
- **nemi élet** (biológiai szeretet)

AZ EMBER IGÉNYEI (II)

ÉRTELMI IGÉNYEK (mint gondolkodó lény)

- tartozás valahova
- **barátság** (értelmi szeretet)
- elismerés
- rang
- önazonosság
- teljesítmény
- alkotóképesség
- fejlődés
- önmegvalósítás

AZ EMBER IGÉNYEI (III)

LELKI IGÉNYEK (mint érzelmi lény)

- alázatosság
- igazságosság
- őszinteség
- hűség
- becsületesség
- jószívűség
- **emberszeretet** (lelki szeretet)
- tisztelet
- bizalom
- irgalom

AZ EMBER IGÉNYEI

- a **biológiai** igények legtöbbje
nem igazi igény!
 - a **lelki** igények az elsődlegesek,
ezek az **örök** értékek!
- ➡ lelki igények: napi szükséglet
szeretetigény

AZ ÉRTÉKREND ÉS AZ IGÉNY

- **Az értékrendtől függ az igény!**
- Kimondott értékrend ↔ megélt igény?
„Vizet prédikál és bort iszik!”
- A megélt igényből következik
a tényleges értékrend!
- „Látom igényeidet, megmondom ki vagy!”
- Megélt igény ↔ helyes értékrend?
Lelkiismeretvizsgálat
- „Megjátszott” igény, hogy képzeld:
helyes az értékrendem!

AZ IGÉNY ÉS AZ ERKÖLCS

Mit várok el tőled?

➤ Igényem veled szemben:

Te legyél tökéletes, legyél szent!

➡ Mindenki a keresztény magatartást várja el a másiktól!

➤ Igényem önmagammal szemben:

Én „más” vagyok, fogadd el a másságomat!

➡ Neked **kötelességed** van,
nekem **jogom** van!

AZ ÖNZÉS CSAPDÁJA

- Meggondoltad, hogy mi az **igényed**, mire vágysz?
- Felfogtad, hogy **egymásra vagyunk utalva**?
- A pénzeddel sok mindent megszerezhetsz,
de **szereetet pénzért nem fogsz kapni!**
- **Ha ő** törődni fog velem, **akkor én is** törődni fogok vele! (Meddig fogtok egymásra várni?)
- Ha én nem segítek másokon, azért **más fog segíteni rajtam?**

KIÚT AZ ÖNZÉS CSAPDÁJÁBÓL

- A „**Szemet szemért, fogat fogért!**”
elv tarthatatlansága:
Közel-kelet, szomszéd gyűlölet,...
- Csak a **megbocsátó szeretet** emelkedik
a gyűlölet fölé, csak az eredményez békét!
Békét akarsz? Akkor **Te** bocsáss meg!
Nem bocsátasz meg? Nem kötelező békében élned!

DEMOKRÁCIA

**„ A (demokrácia) a nép szolgálatában áll,
s annak egyetértésével működik.**

Ez összhangban áll Lincoln megfogalmazásával:

„ a nép kormányzása a nép által, a nép érdekében”
e megfogalmazás nem érinti a kormányzás formáját.”

R. Schuman, 51 o.

DEMOKRÁCIA

A demokrácia lényege, hogy **a közösség minden** választójoggal rendelkező **tagja részt vehet a közügyek eldöntésében**, az önkormányzásban az adott térségben. **Működési szabályok szerint létezik liberális és keresztény értékrendű demokrácia.** (W)

LIBERÁLIS DEMOKRÁCIA

A liberális demokráciában

a működési szabályok értékrendjére
a liberalizmus eszmerendszere a jellemző,
vagyis az **egyén szabadságát jelölik meg**,
mint legfontosabb politikai célt. (W)

LIBERÁLIS DEMOKRÁCIA (folytatás)

A gazdasági élet alapja a **magántulajdon** és a **magánszerződések**.

Előnyben részesíti a kormányzati beavatkozástól mentes **szabadpiacot**, de bizonyos közjavak esetén meghagyja az állam szerepét. (W)

KERESZTÉNYDEMOKRÁCIA

A kereszténydemokrácia politikai irányzat,
mely **a közjót**
a demokrácia révén
a minden emberhez szóló
evangéliumi üzenetből merített
keresztény elvek szerint
akarja szolgálni.

EURÓPAI DEMOKRÁCIA

**„ A demokrácia
vagy keresztény lesz,
vagy nem is lesz.**

Egy keresztényellenes demokrácia
olyan karikatúra lesz, amely
vagy zsarnokságba,
vagy anarchiába süllyed.”

R. Schuman, 61 o.

GAZDASÁGI LIBERALIZMUS - KAPITALIZMUS

Az Adam Smith által megfogalmazott gazdasági liberalizmus **támogatja a szabadpiacot és a szabad-kereskedelmet.**

A klasszikusai hittek abban, hogy egy láthatatlan kéz spontán rendet alkot az eredendően széttartó egyéni szándékok és tettek szövevényéből, s a sok egyéni érdek végeredményben a közjó növekedéséhez vezet, feltéve, hogy a minimális információ és igazságszolgáltatás rendelkezésre áll mindenki számára, azaz senki sem lophat, vagy alkalmazhat kényszert másokkal szemben. (W)

SZOCIÁLIS PIACGAZDASÁG

A szociális piacgazdaság a szolidarizmus rendszerének legjobban megfelelő gazdaság, amelynek szabadsága tekintettel van a közjóra, a szabadság és a kötöttség szintézisét mutatja.

A piac *szabadsága*

a gazdálkodó ember **személyi** jogaira épül,

míg a *kötöttség*

a **társas** természetének a következménye.

SZOCIÁLIS PIACGAZDASÁG

A szociális piacgazdaság lehetővé teszi a piaci mechanizmus és a gazdasági konjunktúra **fogyatékoságainak kijavítását**, a társadalmilag is megfelelő **jövedelemelosztást** és széles társadalmi rétegek számára a **tulajdonképzést**.

A szabadságát és nyitottságát a szociális szempontok és a hosszabb távlatban gondolkodó társadalmi elvárásai egészítik ki.

ÖKOSZOCIÁLIS PIACGAZDASÁG

A szociális piacgazdaság továbbfejlesztése:

- A gazdaság **versenyképességének** biztosítása
- A tisztesség alapján álló **társadalmi béke** megőrzése
- Az ökológiai egyensúly megteremtése és **a természetes létalapok megőrzése**

ÉRTÉKROMBOLÁS

„Bizonyára mindannyian megtanultunk óvakodni mindenféle propagandától, az ellenséges szándékú behatolásnak ettől a jelenkori formájától, amely

legértékesebb hagyományainkat rombolja.”

R. Schuman, 29 o.

„FELVILÁGOSULT” KULTÚRA

„És a racionalizmus...nyomában

Európa kifejlesztett egy olyan kultúrát, mely az emberiség számára korábban ismeretlen módon **kizárja Istent a közgondolkodásból**, akár úgy, hogy teljesen tagadja, akár úgy, hogy a létét bizonyíthatatlannak, bizonytalannak, ezért a szubjektív döntések területére tartozónak ítéli, **olyan valaminek, ami teljesen jelentéktelen a közélet számára.**”

J. Ratzinger, 32-33 o.

„ FELVILÁGOSULT” KULTÚRA

„...Európában bontakozott ki egy olyan kultúra,
amely a **legradikálisabb ellentmondást képvisel**
nem csupán a kereszténységgel,
hanem **az egész emberiség**
vallási és erkölcsi hagyományaival szemben.”

J. Ratzinger, 33-34 o.

„ FELVILÁGOSULT” KULTÚRA

„Azt az eszmét tételezik fel, hogy **csak a radikális felvilágosult kultúra,** mely a mi korunkban érte el teljes kibontakozását, **lehet építő jellegű az európai identitás számára.** Mellette ...létezhetnek különböző vallási kultúrák..., feltéve, hogy tiszteletben tartják a felvilágosult kultúra követelményeit és magukat alárendelik neki.”

J. Ratzinger, 36-37 o.

„ FELVILÁGOSULT” KULTÚRA

„Ezt a felvilágosult kultúrát lényegében
a szabadságjogok határozzák meg.

A szabadság, mint mindennek mércéjéül szolgáló
alapvető érték a következőkre vonatkozik:

*a vallás megválasztásának a szabadsága, mely
magába foglalja az állam vallási közömbösségét,*
a véleménynyilvánítás szabadsága,
az emberi jogok védelme, diszkrimináció...”

J. Ratzinger, 37 o.

„FELVILÁGOSULT” KULTÚRA

- „A felvilágosult kultúrának alapját képező **szabadság** rosszul meghatározott, vagy egyáltalán meg nem határozott fogalma tagadhatatlanul ellentmondásos.
....használatával a szabadság olyan korlátozásait hozza magával, melyeket egy nemzedékkel korábban el sem tudtunk képzelni.”

J. Ratzinger, 38 o.

„FELVILÁGOSULT” KULTÚRA

„A szabadság zavaros ideológiája olyan dogmatizmushoz vezet, mely egyre ellenségesebbnek mutatkozik a szabadsággal.”

J. Ratzinger, 38 o.

Példák:

- meleg-felvonulás igen, kereszt a falon nem
- ateizmus igen, Istenhit nem
- óvodában gender igen, papás-mamás nem
- fenyőfa igen, karácsonyfa nem
- hazugság igen, erkölcs nem

AZ EU HIMNUSZA

Beethoven IX szimfóniájában
az Örömóda, de **szöveg nélkül!**

...”Testvér léssen minden ember,....

s kerub zengi: szent az Úr!

Milliók ti, porba hulltok?

Érzed, élet, alkotód?

Rejtik őt a csillagok!

Sátrukon túl, él az Úr ott!”

A FRANCIA FORRADALOM ESZMÉI A KAPITALIZMUSBAN

- **Szabadság** álarcában szabadosság
- **Szabadság** testvériesség és igazságosság nélkül
- **Szabadság:** jog kötelesség nélkül
- **Testvériesség** helyett kizsákmányolás
- **Egyenlőség** helyett gazdagok és szegények

SZELLEMI, ERKÖLCSI HELYZETÜNK

- A fejlett országok erkölcsi bukása
USA, EU, ...
- Az erkölcs, a szeretet tabu
- Erkölcstelen gazdasági élet
- A kultúra és a tudomány áruvá válása
- Értékromboló, hülyítő média
- Gyűlölködő (politikai) élet

SZELLEMI, LELKI ÁLLAPOTUNK

- Megfélemlített, elfárasztott lelkek
- Kiüresített, elhülyített fejek
- Szétzüllesztett tudományos élet
- Tönkretett oktatás
- Támogatás nélküli civil szervezetek
- Szétzüllesztett társadalmi élet
- Néma egyén, szervezet, társadalom

EUROVÍZIÓS DALFESZTIVÁL 2014

Conchita Wurst

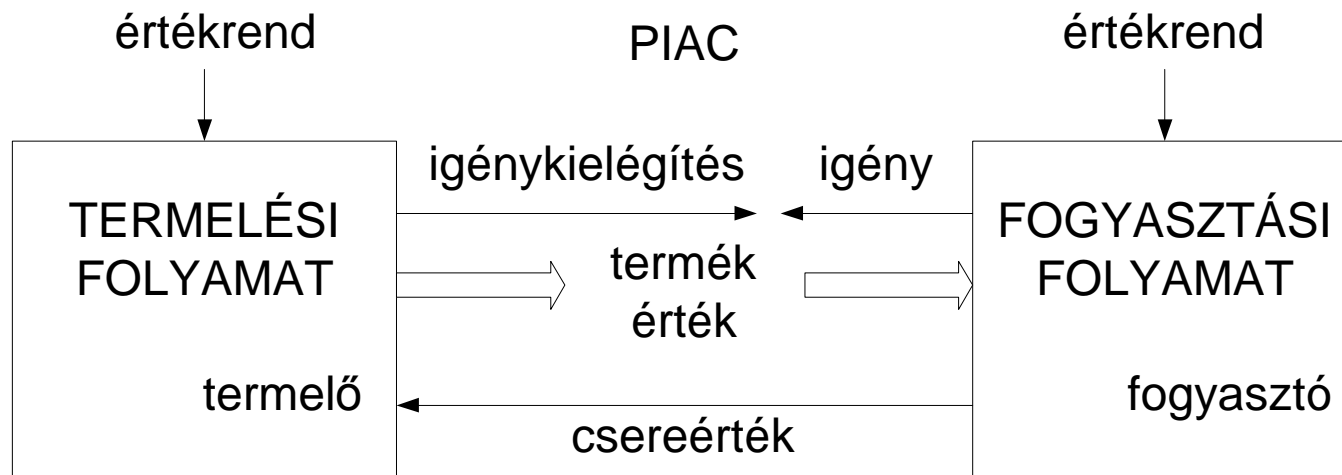
- Az osztrák ist mir Wurst (magyarul: **tökmindegy**) kifejezésből jött a Wurst;
- Conchitának azokat a **lányokat** nevezik a spanyol szlengben, **akik fűvel-fával lefekszenek.**

→ ***fűvel-fával lefekvő tökmindegy***

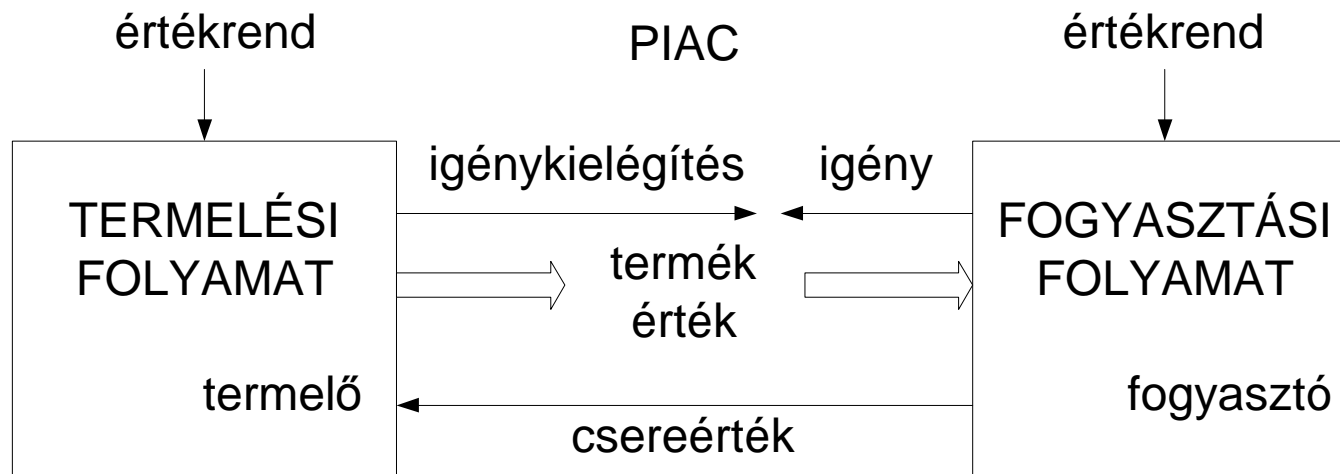
KÖZÖSSÉGI MINŐSÉGÜGY: KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉGEK

- **A közösségi (közösködő) tevékenységek**
 - javtermelő (termelés),
 - javhasználó (fogyasztás)**közösségi célt szolgálnak,**
ezért a közösségi szervek, intézmények
rendszeret alkotnak
- **Közösségi szervezet** (szervek és tevékenységek):
a feladatok és tevékenységek szerint tagolt
elemek rendszere

A KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉGEK KÖZÖSSÉGI EGYÜTTMŰKÖDÉSEN ALAPULÓ („KÖZÖSSÉGI PIACI”) IGÉNYKIELÉGÍTÉSI FOLYAMATA

A KAPITALISTA PIACI MINŐSÉGÜGY: PIACI IGÉNYKIELEGÍTÉSI FOLYAMAT

A KAPITALISTA PIACI MINŐSÉGÜGY: A PIAC

A kapitalista piaci minőségügy
a kapitalista szabadpiaci
igénykielégítési folyamatokkal foglalkozik,
amelyek esetén a *termelő* és a *fogyasztó*
a **kapitalista szabadpiacon** találkozik,
ott kötnek szerződést,
ott bonyolítják le az üzletet.

A KAPITALISTA PIACI MINŐSÉGÜGY KIALAKULÁSA (20 század első fele)

- ipari tömegtermelés
- „minőség-ellenőrzés” különválása (Taylor, F.W.)
- „statisztikai folyamatszabályozás” (Shewhart, W.A.)
a termékek minőségének gazdasági szabályozása
- újkori termékfelelősség, fogyasztóvédelem
- hadiipar
- USA hadiipari beszállítói minőségmenedzsment-rendszer szabvány (az ISO 9001 őse)
- USA-FDA: gyógyszer- és élelmiszerbiztonság

A KAPITALISTA PIACI MINŐSÉGÜGY: AZ ÉRDEKELTEK

A piaci igénykielégítési folyamat alapvető **érdekeltjei** (stakeholders, interested parties), érintettjei, partnerei, társai, tág értelemben „vevői” a fogyasztási folyamatban érdekelt **fogyasztók**, a termelési folyamatban érdekelt **termelők** és a termelők **beszállítói** valamint a **társadalom**.

Megjegyzés: **érdekeltek** – akik a lóversenyen egy lóra tettek.

A KAPITALISTA PIACI MINŐSÉGÜGY: A MINŐSÉG FOGALMA

A piaci igénykielégítési folyamat **minősége**
a termelési és a fogyasztási folyamatokban
érdekeltek

igényeinek a kielégítése által átadott érték.

Érték az, ami igényt elégít ki.

A minőség tehát átadott érték.

A KAPITALISTA PIACI MINŐSÉGÜGY: A MINŐSÉGÜGY FOGALMA

A piaci igénykielégítési folyamat **minőségügye**
az igénykielégítési folyamatok **minőségének**

➤ **állami/nemzeti szintű** (makro minőségügy)

➤ **vállalati intézményi szintű** (mikro minőségügy)

szabályozásával foglalkozik.

.

A KAPITALISTA TÁRSADALOM FŐBB ERKÖLCSI PROBLÉMÁI

- elsősorban **jog**, háttérben a kötelesség
- elsősorban **szabadság**,
eltűnik a testvériesség, egyenlőség
- elsősorban a **magántulajdon**,
a köztulajdon csak megtűrt
- elsősorban a **szabadpiac**,
a közpiac csak megtűrt
- **nyereségérdekeltség**, nincs más cél
- **hitel, kamat**, a munka nem lényeges, stb...

A KAPITALISTA MINŐSÉGÜGY LÉNYEGÉBŐL EREDŐ KÁROS HATÁSOK

- Tulajdonosi/résztvényes **nyereségmaximalizálás**
- Az áruknak csak piaci **pénz értéke** van
- A közösségi javak, pl. kultúrjavak **piaci áruk**
- A **dolgozók** kizsákmányolása
- A **beszállítók** kizsákmányolása
- Minőség helyett **marketing**
- A **fogyasztók** hülyítése

A FOGYASZTÓI TÁRSADALOM

- **Általános elhülyítés**
 - oktatási rendszer, filozófia, vallás, ...
 - UFO, okkult tudományok, kártyajóslás, ...
 - földöntúli lények, boszorkányok, ...
- **Fogyasztói hülyítés**
 - reklámok
 - pszihés fogások
- **Az állati igények erősítése**
 - étel, ital, szex
 - palota
 - rengeteg ruha, ékszer
 - luxus...
- **Az értékrend rombolása**
 - média
 - ***a lelki igények visszaszorítása***

A FOGYASZTÓI TÁRSADALOM

Az „ideális” fogyasztó

- hülye, mindent „bevesz”
- az állati ösztönök felkorbácsolása
 - mindent zabálni, inni
 - kábítószer
 - szex
- az irigység szítása
 - különösebb, jobb
- a kíváncsiság szítása
 - új, ismeretlen
- a lelki igények látszat kielégítése
 - szappanopera

EGYÉNKÖZPONTÚ SZOMORÚSÁG

„A mai világnak – a maga sokféle és nyomasztó fogyasztói kínálatával – nagy veszedelme az **egyéncözpontú szomorúság**, mely a kényelmes és kapzsi szívből, a felszínes élvezetek beteges kereséséből, az elszigetelt lelkiismeretből fakad”.

Ferenc pápa 5 o.

ANYAGI KÖRNYEZETSZENNYEZÉS

Fogyasztói társadalom →

- Vegyi anyagok
- Növényvédő szerek
- Kozmetikumok, mosószer
- Gyógyszerek, mellékhatások, hamisítások
- Egészségtelen élelmiszerek, hamisítások
- Kábítószer
- Úrszennyezés
-

A KÖRNYEZETVÉDELEM IS ÁRU!

Szabadpiac:

„Ironikus lenne, ha
a szennyezés elleni küzdelem
átalakulna egy üzletággá, amiből
néhány vállalat, társaság vagy nemzet
profitot érne el sokak kárára”

Gandhi, 1972.

EU ENERGIAPIAAC: SZABADPIAC VAGY KÖZPIAC?

- A szabad energia-piac jelentős árnövekedést eredményezett, ennek ellenére
- az EU szerint nem szabad szabályozni!

→ EU versenyképtelensége!

A MINŐSÉGÜGYI ISMERET IS ÁRU!

- Kifizethetetlen szabványok
- Kifizethetetlen szakirodalom
- Kifizethetetlen tanfolyamok, tanácskozások
- Kifizethetetlen akkreditálás
- Kifizethetetlen vizsgálatok
- ...

KAPITALISTA MINŐSÉGÜGY ÉS ERKÖLCS

- A **minőség** az érdekeltek igényeinek a kielégítése által **átadott érték**.
 - Az igény az értékrendtől függ.
 - Az értékrend az erkölcstől függ.
 - A kapitalista értékrend alapja a liberális piacgazdaság, **az érték a nyereség**.
- **Csak a szociális/ökoszociális piacgazdaság minőségügye erkölcsös!**

A (KAPITALISTA) MINŐSÉGÜGY HIBÁS HASZNÁLATA ÁLTALÁBAN

- Sokan a minőség értelmezése nélkül beszélnek a minőségügyről,
de így nem lehet egyértelműen alkalmazni!
- Sokan csak divatos kifejezésnek, üres szólamnak használják a minőségügyet.
- A fogalmak tisztázása nélkül,
rendszerelmélet, folyamatszemplélet nélkül!
 Kevés a hatékony alkalmazás

A KAPITALISTA MINŐSÉGÜGY HIBÁS HASZNÁLATA

gyakori esetek

- Vállalati **értékrend, célrendszer nélkül**
- Nincs megkülönböztetve a **minőség, minőségképesség és megfelelés**
- **Nincs pontosan értelmezve a vevő**
- Nincs megkülönböztetve a **közvetlen vevő** (customer) és a **(vég)fogyasztó** (consumer)
- Az ISO 9001 használata **nem beszállítók esetén**

AZ ISO 9000 SZABVÁNYOK HASZNÁLATÁNAK NEHÉZSÉGEI

- 4 fejezet: az egész szervezet?
- 5.3 mi a minőség?
- 5.3 a minőségpolitika kiknek az igényét elégíti ki?
- 5.3 a szervezet vagy részleg minőségpolitikája?
- 7 fejezet: mi a „folyamat”? hányat kell bemutatni?
- 7 fejezet: hol van a megfelelőség-szabályozás?
- 8 fejezet: minőségyszabályozási kör(!)

Szolgáltatás: a szolgáltatást igénybevevő hol szerepel

VÁLASZOK A PROBLÉMÁKRA

- A kapitalista minőségügy főbb értékei
- A kapitalista minőségügy helyes használata
- A kapitalista minőségügy kiterjesztése

A KAPITALISTA PIACI MINŐSÉGÜGY ÉRTÉKEI: VÁLLALATI MODELLEK

Működési modellek

- **ISO 9000 sorozat** : alkatrésziparok
(hadiipar, gépipar, elektronikai ipar,..) számára
- **GMP**: folymatiparok (gyógyszeripar, vegyipar,..)
számára
- **Nincs a szolgáltatás számára!!!**

Értékelő modellek

- **EFQM/NMD**: minden (?) szervezet számára

A KAPITALISTA MINŐSÉGÜGY FŐBB ÉRTÉKEI – „ESZKÖZÖK”

- TQM
- SPC, mintavételes tételátvétel
- Lean
- Kaisen
- Gemba
- 6 szigma
- Stb...

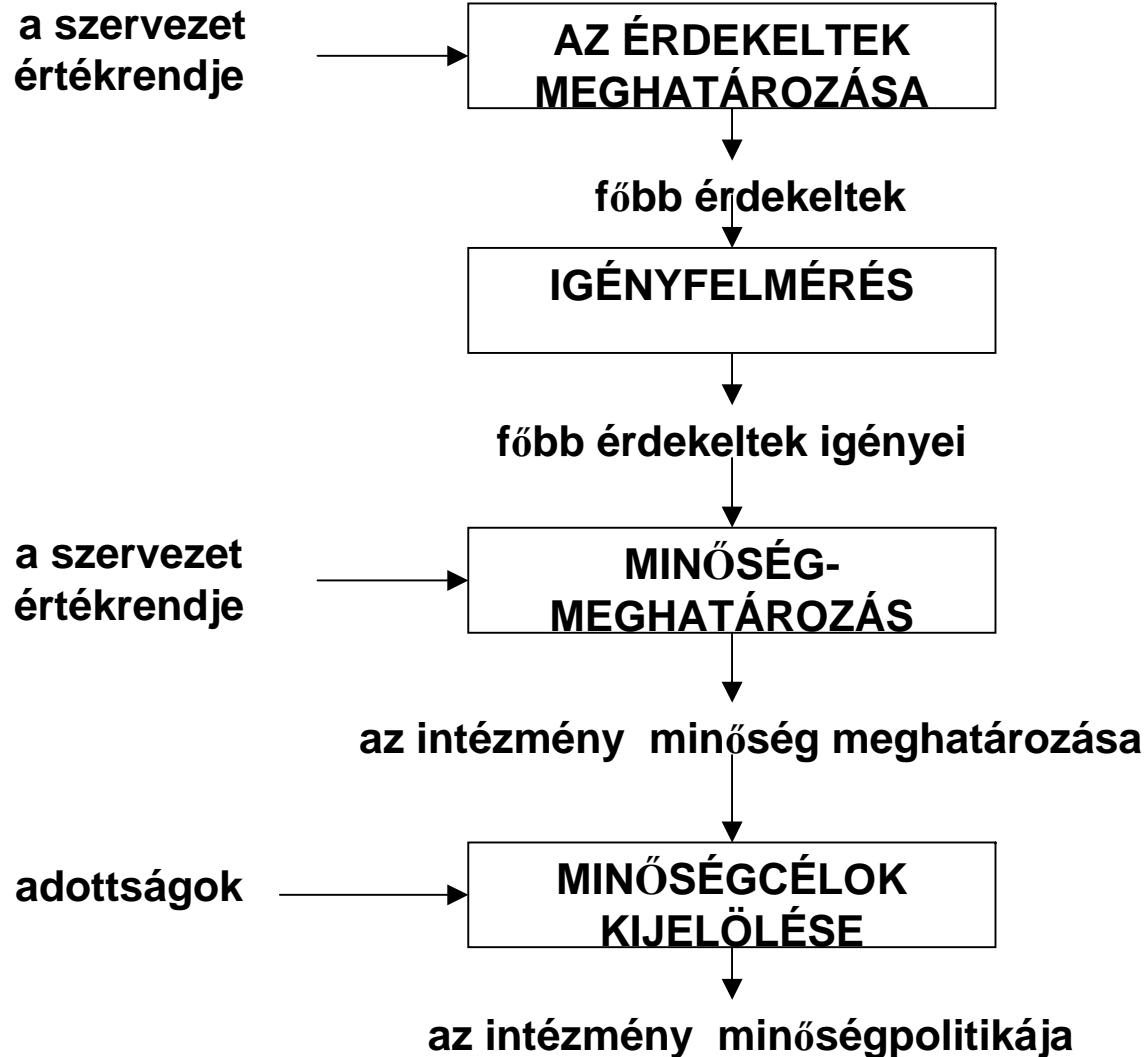
A KAPITALISTA PIACI MINŐSÉGÜGY ÉRTÉKEI: INTÉZMÉNYRENDSZERE

- **Igazságszolgáltatási** szabályozó rendszerek:
 - fogyasztóvédelem (termékfelelősség, ...)
 - termelővédelem (iparvédelem)
 - piacvédelem (TPT, reklám, ...)
- **Szakmai jogi** szabályozási rendszerek (CE jel, ...)
- **Serkentő, támogató** rendszerek (NMD, ...)

A KAPITALISTA MINŐSÉGÜGY FŐBB ÉRTÉKEI – JOGI SZABÁLYOZÁS

- Termékfelelősség
- Fogasztóvédelem
- „Versenytörvény”
- GMP, GLP, GCP, GDP jogi szabályozása
- HACCP szemlélete és alkalmazása
- Szakmai jogi szabályozás (technical regulation)
(CE jel, direktívák)

A SZERVEZET MINŐSÉG MEGHATÁROZÁSA

A KAPITALISTA PIACI MINŐSÉGÜGY KÁROS HATÁSAINAK ELLENSÚLYOZÁSA

- **ISO 9004** minden érdekelt
- **Nemzeti Minőségi Díj** minden érdekelt
- **TQM** mindenki részvétele
- **BSC** (Kiegyensúlyozott mutatószám rendszer)
nem csak a nyereség
- **Vállalatok Társadalmi Felelőssége (CSR)**
- **Fenntarthatóság**

A KAPITALISTA MINŐSÉGÜGY KITERJESZTÉSE

Társadalmi felelősség/fenntarthatóság

- Nemzeti Minőségi Díj 8.fejezet
- Corporate Social Responsibility (CSR)
Vállalatok társadalmi felelőssége
ISO 26000, SA 8000
- B(enefit) corporation - „közhasznú” vállalat
USA 22 államban jogilag értelmezett,
mindenhol tanúsítható

Megjegyzés: tanúsítás, tanúsítás, tanúsítás...

NEMZETI FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI KERETSTRATÉGIA

Minden nemzedék *anyagi, szellemi és lelki jólétének* elősegítéséhez szükséges javak létrehozásához **négy alapvető erőforrás** szükséges:
az emberi (humán),
a társadalmi,
a természeti
és a gazdasági.

FENNTARTHATÓSÁG ÉS ERKÖLCS

- A fenntarthatósághoz anyagi környezetvédelem kell!
 - Az anyagi környezetvédelemhez szellemi környezetvédelem kell!
 - A szellemi környezetvédelemhez kultúra, erkölcs kell!
- **Az erkölcs határozza meg a fenntarthatóságot!**

MINŐSÉGTUDOMÁNY

- A minőségbiztosítás filozófiája
- A szakmai-társadalmi tudományok elfogadtatása
- A minőségstudomány kutatása
- A minőségstudomány kialakítása
- Magas színvonalú tanácskozások
- Minőségügyi képzés

FELELŐSSÉGÜNK: ALAPTÖRVÉNYÜNK

„Vállaljuk, hogy örökségünket,
egyedülálló **nyelvünket**, a **magyar kultúrát**,
a magyarországi
nemzetiségek nyelvét és kultúráját,
a Kárpát-medence
természet adta és ember alkotta értékeit
ápoljuk és megóvjuk.

FELELŐSSÉGÜNK

- **A kultúra, a világnézet és az erkölcs ismereteinek a terjesztése.**
- Világos fogalmakkal a hülyítés ellen!
- **Szabadságot, testvériességet és igazságosságot mindenhol, mindenkinek!**
- Harc a kapitalizmus torzításai ellen: versenyszellem, teljesítményértékelés, ...
- Harc a kapitalizmus igazságtalanságai ellen: elszegényedés, hitel, kizsákmányolás, ...

KÖZÖS FELELŐSSÉGÜNK

- Eltérő múltú, eltérő kultúrájú
- Istenhívő (keresztény, más vallású), ateista
- liberális, konzervatív
- zárkózott, a közösségnek élő

Legyen közös elvünk a szeretet!

**A MINŐSÉGÜGY
ETIKAI ASPEKTUSAI,
AVAGY HÉTKÖZNAPI DILEMMÁINK**

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Prof. Dr. Veress Gábor
egyetemi tanár

Hivatkozott irodalom

- Noszlopi László: A világnézetek lélektana
Szent István Társulat, Budapest, 1937.
- Robert Schuman: Európáért
Pannónia Könyvek, 2004.
- Joseph Ratzinger: Benedek Európája a kultúrák
válságában
Szent István Társulat, Budapest, 2005.
- Ferenc Pápa: Az Evangélium Öröme
Szent István Társulat, Budapest, 2014.

Felhasznált irodalom

Schütz Antal: A bölcselet elemei

Szent István Társulat, Budapest, 1948.

Farkas Péter: Hittel a jövőbe

Szent István Társulat, Budapest, 2001.

Kecskés Pál: A keresztény társadalomszemlélet irányelvei

JEL Kiadó, Budapest, 2001.

Anzenbacher, Arno: Keresztény társadalometika

Szent István Társulat, Budapest, 2001.

Dahlgaard, Jens, J., Dahlgaard, Su Mi Park, Edgeman, Rick L.: Core value deployment: A need for a new renaissance

TQM 9 (4-5), S51-S55(1998.)

Jáki Szaniszló: Eszközadta üzenet – Értekezés az igazságról

JEL Kiadó, Budapest, 2002.

Veress Gábor, Birher Nándor, Nyilas Mihály: A minőségbiztosítás filozófiája

JEL Kiadó, Budapest, 2005.

Ratzinger, Joseph: Értékek az átalakulás idején

Don Bosco Kiadó, Budapest, 2006.